**Raadsvoorstel**

# Voorstel ISD Bollenstreek beheersbaar houden van zorguitgaven

| | |
|---|---|
| Aan | : de gemeenteraad |
| Van | : College van B&W |
| Datum | : 11 juli 2023 |
| Portefeuillehouder: | : Wethouder Salman |
| Programma | : Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid |
| Zaaknummer | : 516258 |

## Voorgesteld besluit

**I) een zienswijze in te dienen ten aanzien van het voorstel van de ISD Bollenstreek over het beheersbaar houden van de zorguitgaven conform bijgevoegd concept.**

## Kern van het voorstel

De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek voert beleid uit voor de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet inburgering 2021. Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ISD Bollenstreek heeft op 25 april 2023 een voorstel toegestuurd over het beheersbaar houden van de zorguitgaven (Wmo) met het verzoek om deze voor zienswijze door te geleiden naar de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt voorgesteld om een zienswijze in te dienen op het voorstel van de ISD Bollenstreek conform bijgevoegd concept.

### Aanleiding

Vanuit de gemeenteraden van de gemeenten die verbonden zijn met de ISD Bollenstreek is in 2021 het verzoek gekomen om te kijken naar de mogelijkheden om de zorguitgaven (Wmo) beheersbaar te houden. In 2022 heeft de ISD twee keer met de raden tijdens informele bijeenkomsten hierover gesproken. Daarnaast heeft de ISD ook met de adviesraden sociaal domein, welzijnsorganisaties, aanbieders en andere gemeenten gesproken. Op basis van de input heeft de ISD een “menukaart” gemaakt in de vorm van voorstellen en opties die aan de raden aangeboden worden en waarbij de raad keuzes kan maken.

### Wat willen we bereiken?

Met dit voorstel wordt beoogd een maatschappelijke discussie op gang brengen over de toenemende zorguitgaven (Wmo) en in het verlengde daarvan maatregelen te nemen met als doel om duurzame en passende hulp en ondersteuning voor onze inwoners te realiseren.

## Wat gaan we daarvoor doen?

### Beslispunt I: een zienswijze in te dienen ten aanzien van het voorstel van de ISD Bollenstreek over het beheersbaar houden van de zorguitgaven conform bijgevoegd concept.

#### Argumenten

*1.1 Het voorstel van de ISD Bollenstreek overschrijdt de grenzen van de gedelegeerde bevoegdheden aan de ISD Bollenstreek.*

Op grond van artikel 5, lid 1 en onder g van de Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek is door de colleges van de ISD-gemeenten de uitvoering (inclusief het vaststellen van de beleidsregels/nadere regels) van de Wet maatschappelijke ondersteuning, waar het de maatwerkvoorziening betreft, overgedragen (gedelegeerd) aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek.

Het voorstel van de ISD Bollenstreek bevat vier categorieën van maatregelen, elk voorzien van een andere kleur:

- Blauw: Deze voorstellen passen binnen het huidige beleid en de huidige wetgeving. Deze maatregelen zijn reeds door de ISD doorgevoerd.
- Groen: Deze voorstellen passen binnen het huidige beleid en de huidige wetgeving. De ISD is voornemens om deze maatregelen door te voeren.
- Oranje: Deze voorstellen kan de ISD uitvoeren met besluitvorming van het dagelijks bestuur. Het implementeren van deze voorstellen kan bij inwoners wel tot discussies leiden en vereist daarom politieke steun.
- Rood: Deze voorstellen zijn wettelijk niet toegestaan, maar kunnen wel leiden tot kostenbeheersing. Bovendien dragen deze voorstellen bij aan de maatschappelijke discussie. Voor de implementatie van deze voorstellen is besluitvorming van de raden vereist.

*1.2 Hoewel er sprake is van een financiële urgentie, blijft het bieden van passende hulp en ondersteuning uitgangspunt.*

In het Maatschappelijke programma staat beschreven dat hulp en ondersteuning erop gericht is om inwoners zo snel mogelijk weer deel te laten nemen aan het maatschappelijk leven, naar eigen wensen en vermogen. We kijken daarbij goed wat de inwoner zelf nog kan of met behulp van zijn of haar omgeving (mantelzorgers) en vrijwilligers. Voor de groep inwoners voor wie dat niet of slechts gedeeltelijk haalbaar is, is tijdelijke of langdurige adequate ondersteuning beschikbaar.

<u>Rood gemarkeerde maatregelen</u>

De wettelijke zorgplicht is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Voor de gemeente Noordwijk zijn de rood gemarkeerde maatregelingen daarom vooralsnog niet aan de orde. Vooralsnog, omdat er hierover wel een maatschappelijke discussie is gestart en het kabinet inmiddels heeft besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Op dit moment betaalt elke cliënt die van een of meer van deze voorzieningen gebruik maakt, € 19 per maand (het abonnementstarief), ongeacht het inkomen. Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging gaat per 1 januari 2026 in. Hoe de nieuwe inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien wordt in de komende periode verder uitgewerkt.

Oranje gemarkeerde maatregelen

Gelet op het beeld van de Perspectiefnota 2024 met een verslechterde financiële positie baart de kostenstijging in de Wmo zorgen en is niets doen eigenlijk geen optie. Hoewel ook voor de oranje gemarkeerde maatregelen geldt dat wettelijke zorgplicht uitgangspunt blijft, kan echter wel, zoals beschreven in de verschillende maatregelen, scherper aan de wind worden gevaren. Vanuit de gemeente Noordwijk kan daarom in zijn algemeenheid steun voor de voorgestelde maatregelen worden uitgesproken, mits wordt voldaan aan de wettelijke zorgplicht.

Met dit uitgangspunt is het aan het dagelijks bestuur om een weloverwogen keuze te maken om die maatregelen te treffen, die het beste kunnen bijdragen aan het beheersbaar houden van de uitgaven van de Wmo maatwerkvoorzieningen. De veranderende maatschappelijke ontwikkelingen, die ook zijn weerslag hebben in de jurisprudentie, zijn eveneens een belangrijke maatstaf. Bijvoorbeeld over hetgeen algemeen gebruikelijk is. Voorts hebben de verschillende maatregelen een overlap met elkaar. Bijvoorbeeld “invoering hulp bij huishouden light” en “terug naar p x q”. En hoe zich dat verhoudt tot het wetsvoornemen om ook weer een inkomensafhankelijke bijdrage in te voeren bij hulp bij huishouden. Ook dit zal bij het maken van keuzes op elkaar afgestemd moeten worden.

*1.3 Met een zienswijze kan de gemeente duidelijk aangeven hoe zij aankijkt tegen de door de ISD Bollenstreek voorgestelde maatregelen.*

Veel voorstellen en maatregelen zijn een bevoegdheid van het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek, met uitzondering van de tegen-wettelijke maatregelen (rood). Verder vereisen maatregelen, waarin de grenzen van de zorgplicht meer worden opgezocht (oranje), ook politieke steun. Het dagelijks bestuur vindt het daarom belangrijk om met name over de rode en oranje gemarkeerde maatregelen eerst een zienswijze bij de raad op te halen alvorens een besluit te nemen. In de concept zienswijze zijn de verschillende bovenstaande overwegingen verwoord.

## Wat zijn de risico’s en kanttekeningen

*1.1 Niet alle maatregelen om de zorguitgaven beheersbaar te houden, passen binnen de wettelijke zorgplicht.*

Het voorstel van de ISD Bollenstreek vormt een “menukaart” van maatregelen. Dit betekent niet dat het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek adviseert om al deze voorstellen en opties in te voeren. Het dagelijks bestuur vindt het wel belangrijk om de maatschappelijke discussie met de raad aan te gaan en dat keuzes worden gemaakt op basis van trends en ontwikkelingen en niet op basis van incidenten. Hiermee is ook bij het opstellen van de concept zienswijze rekening mee gehouden.

## Wat mag het kosten?

Het beeld van de Perspectiefnota 2024 laat zien dat het financiële beeld van de gemeente de komende jaren verslechtert. Met name in de jaren na 2025. Dit maakt het zoeken naar mogelijkheden tot beheersing van de zorguitgaven urgent. De voorgestelde maatregelen kunnen daar een bijdrage aan leveren.

In het voorstel van de ISD Bollenstreek worden veel bedragen genoemd, echter de hoogte van de besparing wordt pas duidelijk op het moment dat er een weloverwogen pakket van maatregelen ligt en wanneer duidelijk is hoe het wetvoorstel om weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren er uit komt te zien. Kijkend naar de bedragen van de verschillende maatregelen hebben zij wel het potentieel om de stijging van de zorgkosten flink af te vlakken.

## Betrokken partijen/participatie

In 2022 heeft de ISD Bollenstreek twee keer tijdens informele bijeenkomsten met de gemeenteraden van de afgesloten gemeenten over de mogelijkheden om de zorguitgaven (Wmo) beheersbaar te houden gesproken. Daarnaast heeft de ISD ook met de adviesraden sociaal domein, welzijnsorganisaties, aanbieders en andere gemeenten gesproken.

De Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk heeft op 19 juni 2023 een uitgebreid advies uitgebracht over de ISD-Notitie kosten Wmo beheersbaar maken. In zijn algemeenheid geeft de Adviesraad aan dat de meest kwetsbaren de eerste doelgroep zijn; eenieders individuele situatie, alsmede de menselijke maat, moet wel leidend blijven.

Voorts heeft de Adviesraad zich gebogen over de verschillende voorstellen van de ISD en vraagt de Adviesraad aandacht voor de voorlichtingsfunctie van de gemeente om inwoners voor te bereiden op hun oude dag en de eigen verantwoordelijkheid hierin.

Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk, alsmede de reactie van het college hierop zijn bijgevoegd (zie bijlagen E en F). Het advies wordt niet op alle onderdelen gevolgd.

## Communicatie

De communicatie na de formele besluitvorming over een maatregelenpakket verloopt via de ISD Bollenstreek.

## Verdere procedure en planning

Na ontvangst van de zienswijzen zal het DB ISD Bollenstreek een formeel besluit nemen over het al dan niet invoeren van de verschillende voorgestelde oranje gemarkeerde maatregelen. Tevens wordt op dat moment bekeken of aanpassing van de verordening Wmo en uitvoeringsregels noodzakelijk is.

## Bestuurlijk kader

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015
- Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek

## Bijlage(n)

A. Aanbiedingsbrief ISD Bollenstreek beheersbaar houden zorguitgaven
B. Oplegger Notitie kosten Wmo beheersbaar maken
C. Notitie kosten Wmo beheersbaar maken
D. Overzicht optie + voorspelmodel
E. Advies d.d. 19 juni 2023 van de Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk
F. Reactie van het college op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Noordwijk
H. Raadsbesluit Voorstel ISD Bollenstreek over beheersbaar houden van zorguitgaven
I. Concept zienswijze Voorstel ISD Bollenstreek over beheersbaar houden van zorguitgaven

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Noordwijk

| | |
|---|---|
| Mw. E.M. Overzier | Mw. W.J.A. Verkleij |
| secretaris | burgemeester |